

STRESZCZENIE

CEL. Celem badania była ocena ekspresji białka SPARC i N-kadheryny (NCAD) w komórkach guzów pierwotnych i węzłowych zmian przerzutowych czerniaków skóry oraz analiza ich wpływu na przeżycia odległe. Ponadto ocenione zostały korelacje badanych białek z czynnikami kliniczno-patologicznymi.

MATERIAŁ I METODY. Grupę badawczą stanowiło 103 chorych z czerniakami skóry, którzy byli leczeni w latach 2005-2010. Immunoekspresja badanych białek oceniana była w komórkach nowotworowych archiwalnych biopatów, a do jej wykrycia użyto trójstopniowej metody immunohistochemicznej ABC (awidyna-biotynyłowana peroksydaza).

WYNIKI. Zwiększona ekspresja SPARC ($IRS \geq 6$) w komórkach guza pierwotnego czerniaków skóry przekłada się na krótszy czas przeżycia całkowitego ($p=0,003$), ale nie ma wpływu na czas przeżycia swoisty dla choroby nowotworowej. Natomiast nadekspresja N-kadheryny ($IRS \geq 6$) w komórkach guzów pierwotnych przekłada się na skrócenie czasu przeżycia całkowitego o prawie 50% ($p < 0,001$), a także o znaczne skrócenie czasu przeżycia specyficznego dla choroby nowotworowej ($p=0,005$). Silna immunoekspresja białka SPARC i NCAD dodatkowo koreluje z takimi cechami histopatologicznymi jak: stopień zaawansowania wg Breslowa i Clarka (dla SPARC: $p=0,006$ i $p=0,001$; dla NCAD: $p=0,005$ i $0,002$) wskaźnik mitotyczny ($p=0,033$ i $p=0,036$), obecnością limfangioinwazji ($p=0,019$ i $p=0,003$), mikrosatelitozy (w przypadku SPARC) i owrzodzenia (w przypadku NCAD). Najistotniejsze korelacje kliniczno-patologiczne nadekspresji SPARC to powiązanie z wyższym zaawansowaniem cechy pT ($p=0,015$), a także z występowaniem nawrotu czerniaków skóry ($p=0,032$), natomiast wzmożona ekspresja NCAD powiązana jest także ze wzrostem zaawansowania cechy pT ($p=0,009$), z występowaniem nawrotu ($p=0,003$), obecnością zmian przerzutowych w węzłach chłonnych ($p=0,035$) oraz przerzutów odległych ($p=0,008$). Białko SPARC i NCAD mają wpływ na ryzyko zgonu według analizy jednoziennej ($p=0,0064$ i $p=0,0185$), ale nie są niezależnymi czynnikami prognostycznymi (brak istotności w analizie wieloziennej).

WNIOSKI. Wzmożona ekspresja białka SPARC i N-kadheryny w guzach pierwotnych badanych czerniaków skóry ma związek z niekorzystnym rokowaniem i wyższym stopniem zaawansowania choroby. Białka SPARC i N-kadheryna współdziałają w progresji czerniaków skóry.